

Per què les escoles han d'usar exclusivament programari lliure?

Per Richard Stallman

Existeixen diverses raons per les quals tots els usuaris d'ordinadors haurien d'usar programari lliure. Aquest, proporciona als usuaris la llibertat de controlar els seus propis ordinadors. En canvi, amb el programari privatiu, l'ordinador fa el que l'amo del programari vol que faci, no el que l'usuari vol. També facilita als usuaris la llibertat de poder cooperar entre ells, estant tranquils amb la seva consciència. Això és així tant per als usuaris com per a les escoles.

Però hi ha raons especials per a les escoles. Aquestes raons són el tema principal d'aquest article.

Primer, el programari lliure pot ajudar les escoles a estalviar diners. Fins i tot en els països rics, les escoles tenen pocs recursos econòmics. El programari lliure proporciona a les escoles, com a altres usuaris, la llibertat de copiar i redistribuir el programari, de tal manera que l'administració educativa pot fer còpies per a tots els ordinadors de totes les escoles. Als països pobres, això pot ajudar a disminuir l'anomenada fractura digital.

Aquesta raó òbvia, encara que important, és la més superficial. I els creadors de programari privatiu poden eliminar aquest desavantatge regalant còpies a les escoles (alerta: una escola que accepta aquesta oferta pot haver de pagar per actualitzacions en el futur!). Així que, vegem les raons més profundes.

L'escola ha d'ensenyar als estudiants estils de vida que beneficiïn tota la societat. Ha de promoure l'ús del programari lliure així com promou el reciclatge. Si les escoles ensenyen programari lliure, els estudiants l'usaran més tard en deixar l'escola. Això permetrà la societat escapar del domini (i abús) de les grans empreses. Aquestes empreses ofereixen mostres gratuïtes a les escoles per la mateixa raó que les companyies tabaqueres distribueixen cigarrets gratuïtament: per tenir nins i adolescents addictes¹. No faran descomptes a aquests estudiants quan creixin i deixin l'escola.

El programari lliure permet a l'estudiant aprendre com treballa el programari. Quan els estudiants

arriben a l'adolescència, alguns d'ells volen saber tot el que es necessita saber sobre el seu sistema operatiu i els seus programes. Aquesta és l'edat en la qual l'al·lot/a que ha de ser bon programador ha d'aprendre a programar. Per aprendre a escriure bon programari, els estudiants necessiten llegir-ne i escriure'n molt. Necessiten llegir i entendre programes reals que la gent veritablement usa. Tendran molta curiositat per llegir el codi font dels programes que utilitzen.

El programari propietari rebutja les seves ànsies de coneixement: diu "el coneixement que cerques és un secret, aprendre està prohibit!" El programari lliure anima tothom a aprendre. La comunitat del programari lliure rebutja "el sacerdoci de la tecnologia", que manté el gran públic en la ignorància de com funciona la tecnologia; nosaltres encoratjarem els estudiants de qualsevol edat i posició a llegir el codi font i a aprendre tant com ells vulguin aprendre. Les escoles que usin programari lliure permeten que millorin els alumnes més dotats per a la programació.

La següent raó és encara més profunda. Esperam que les escoles ensenyin als estudiants els fets bàsics i habilitats útils, però aquesta no és tota la seva tasca. La missió fonamental de les escoles és ensenyar la gent a ser bons ciutadans i bons veïns, a saber cooperar amb els altres que necessiten de la seva ajuda. En l'àmbit informàtic, això significa ensenyar-los a compartir programari. Les escoles primàries, sobretot, han de dir-los: "Si duus programari a l'escola, has de compartir-lo amb els altres nins". Per descomptat, l'escola ha de practicar allò que predica: tot el programari instal·lat per l'escola ha d'estar disponible perquè sigui copiat pels estudiants, per dur a casa i després ser redistribuït.

Ensenyar els estudiants a usar programari lliure i a participar en la comunitat d'aquest programari és una lliçó cívica duita a la pràctica. També ensenya als estudiants el model de servei públic en comptes del de magnats. Tots els nivells escolars han d'usar programari lliure. ■

¹La companyia tabaquera RJ Reynolds va ser condemnada a pagar 15 milions de dòlars de multa en el 2002 per haver subministrat mostres gratuïtes de cigarrets en esdeveniments de nins. Veure <http://www.bbc.co.uk/worldservice/scitech/features/health/tobaccotrial/usa.htm> (en anglès).